

ÖTV VE KDV İNDİRİMİ TİCARİ ARAÇ PAZARINDA UMUTLARI ARTIRDI

HAZIRLAYAN:
İSHAK SEVGİN

31 EKİM'DE YÜRÜRLÜĞE GİREN MİNİVAN GRUBUNDA 10 PUANLIK ÖTV İNDİRİMİ İLE TÜM TİCARİ ARAÇLARDAKİ KDV İNDİRİMİNİN TİCARİ ARAÇ PAZARINI OLUMLU YÖNDE ETKİLEMESİ VE SEKTÖRÜN ÖNÜNÜ AÇMASI BEKLENİYOR. SEKTÖR TEMSİLCİLERİ, TÜRKİYE'DE OTOMOTİV YATIRIMLARINDA SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİN YAKALANMASI VE YENİ YATIRIMLARIN ÇEKİLMESİ ADINA İSTİKRARIN BÜYÜK ÖNEM TAŞIDIĞINI BELİRTİYOR.

553

BİN ADET

**Türkiye'nin 2017 yılı
ticari araç üretimi**

411

BİN ADET

**Türkiye'nin 2017 yılı
ticari araç ihracatı**

327

BİN ADET

**2018'in ilk üç
çeyreğinde ticari araç
ihracatı**

7

MİLYAR DOLAR

**Türkiye'nin 2017 yılı
ticari araç ihracatı**

23.8

MİLYON ADET

**2017 yılı küresel ticari
araç üretimi**

Global ölçekte dokuzuncu, Avrupa'da ise ikinci büyük ticari araç üreticisi olan Türkiye, üretiminin yüzde 80'ini ihraç ediyor. 2017 yılını 264 bin adet satışla kapatan Türkiye ticari araç pazarı, bu yılın üçüncü çeyreği itibarıyla 2017'nin aynı dönemine göre yüzde 31 daralarak, 117 bin adet satış seviyesinde kaldı. Sektör temsilcileri, bu yıla dair yapılan tahmin ve planlamalarda, pazarın 2017 ile aynı seviyelerde olacağını öngörüyordu, fakat yılın ilerleyen döneminde ortaya çıkan makroekonomik gelişmeler pazarı olumsuz etkiledi. Yılın ikinci çeyreğinde hissedilmeye başlanan daralmanın; son aylarda kayda değer seviyelere ulaştığına dikkat çeken sektör temsilcileri, kur ve enflasyondaki artışa paralel olarak üretim maliyetleri ve dolayısıyla araç fiyatlarında artış yaşandığına işaret ediyor.

Sektör için istikrar büyük önem taşıyor

Eylül ayı sonuçları çerçevesinde yapılan tahminler yüzde 31 olan ticari araç pazarındaki daralmanın artarak devam edeceği yönündeydi. Ancak 31 Ekim'de yürürlüğe

giren, minivan grubunda 10 puanlık ÖTV indirimi ile tüm ticari araçlardaki KDV indiriminin, yılın son iki ayında ticari araç pazarını olumlu yönde etkilemesi ve sektörün önünü açması bekleniyor.

Türkiye ekonomisinde istikrarın sağlanmasıyla birlikte ticari araç pazarının toparlanma sürecine gireceğine dikkat çeken sektör temsilcileri, Türkiye'de otomotiv yatırımlarında sürdürülebilirliğin yakalanması ve yeni yatırımların çekilmesi adına istikrarın büyük önem taşıdığını belirtiyor. Öte yandan sektör temsilcilerine göre ticari araçlarda kiralamanın önündeki engellerin kaldırılması, ağır ticari araçlara yönelik uzun vadeli finansman desteğinin sağlanması, akıllı mevzuat altyapısının geliştirilmesi ve yeni teşvik sitemlerinin kurgulanması ticari araç pazarını yeniden hareketlendirecek.

Otomotiv Sanayii Derneği'nden (OSD) alınan bilgilere göre, 2011 yılında 322 bin adetlik satış ile rekor seviyeye ulaşan Türkiye ticari araç pazarı, 2015'i 293 bin adetlik satışla kapattı. 2017 yılında 264 bin adetlik satışa sahne olan ticari araç pazarı, 2018 yılı

üçüncü çeyreğinde 2017'nin aynı dönemine göre yüzde 31 daralarak, 117 bin adet seviyesinde kaldı. 2015 yılı baz alındığında, daralma yüzde 41 seviyesinde gerçekleşmiş oldu. Bu yılın ilk dokuz aylık verilerine göre, pazarın yüzde 86'lık bölümünü hafif ticari araç grubu oluşturdu.

Ağır ticari araçlar, pazarın yüzde 14'ünü oluşturuyor

Pazarın yüzde 14'ünü oluşturan ağır ticari araçlar, adet bakımından düşük olsa da yurt ekonomisi açısından kritik öneme sahip. Ülkedeki ticari faaliyetlerin seyri açısından önemli bir göstere niteliğinde olan ağır ticari araç pazarı, 2017 yılında 2016'ya göre yüzde 17, 2015'e göre ise yüzde 55 daraldı. 2017 yılında yüzde 3 artış göstererek, 553 bin adet olarak gerçekleşen Türkiye ticari araç üretimi ise bu yılın ilk üç çeyreğinde yüzde 3 arttı.

OSD verilerine göre Türkiye, 2017 yılında yüzde 4'lük artış ile 411 bin adet, bu yılın üçüncü çeyrek sonu itibarıyla da yüzde 11 artış ile 327 bin adet ticari araç ihracatı gerçekleştirdi. 2017 yılında ihraç

edilen 411 bin adet ticari aracın yüzde 96'sını kamyonet ve minibüs gibi hafif ticari araçlar, yüzde 4'lük bölümünü ise midibüs, otobüs ve kamyon gibi ağır ticari araç grupları oluşturdu. Bu yılın üçüncü çeyreği sonunda ise ihraç edilen 327 bin adet ticari aracın yüzde 95'i hafif, yüzde 5'i ağır ticari araçlardan oluştu. Söz konusu dönemde en yüksek artış yüzde 84 ile kamyon ve yüzde 29 ile midibüs grubunda gerçekleşti.

Son 12 yıldır Türkiye'nin ihracat lideri olan otomotiv sanayii, değer bakımından 2017 yılında 29 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirdi. Söz konusu ihracatın 7 milyar dolarını ticari araçlar oluşturdu. Bu yılın ilk 10 ayı içinde yaklaşık 140 ülkeye ticari araç ihracatı yapan Türkiye, ihracatın yüzde 80'inden fazlasını AB ülkelerine gerçekleştirdi. Türkiye'nin ticari araç ihracatında öne çıkan diğer pazarlarını ise Fas, Meksika ve Ukrayna gibi ülkeler oluşturuyor. Türkiye pazarındaki ithal araçların payı ise yüzde 47 seviyesinde bulunuyor. AB ülkelerinin en çok ihracat yaptığı ülkeler arasında Türkiye ilk sırada yer alıyor.

Yıllar İtibarıyla Türkiye'nin Ticari Araç Üretimi (Adet)

Segmentler	2016	2017	2018*
Kamyonet	461.837	462.389	327.756
Minibüs	44.415	55.036	40.012
Toplam (Hafif ticari)	506.252	517.425	367.768
Midibüs	3.330	3.732	2.728
Otobüs	8.083	8.166	6.201
Kamyon	17.374	23.502	20.867
Toplam (Ağır ticari)	28.787	35.400	29.796
Genel toplam	535.039	552.825	397.564

Kaynak: OSD (*) 2018 yılı Ocak-Eylül dönemi

2017'de küresel ticari araç üretimi 23.8 milyon adet oldu

OSD'den alınan bilgilere göre, 2017 yılında küresel ticari araç üretimi 23.8 milyon adet, pazarı ise yaklaşık 26 milyon adet olarak gerçekleşti. Ticari araç üretimi noktasında globalde dokuzuncu, Avrupa'da ise ikinci sırada yer alan Türkiye, küresel üretimden yüzde 2.3, küresel pazardan ise yüzde 1 pay alıyor. Ticari araç üretiminin yaklaşık yüzde 80'ini ihraç eden Türkiye, söz konusu ihracatın yüzde 80'ini ise AB pazarlarına gerçekleştiriyor. Söz konusu oranlardan hareketle, pazar çeşitliliğini artırmanın sektör için kritik önem taşıdığı noktasında hemfikir olan sektör temsilcileri, mevcut yatırımların korunması ve yeni yatırımların çekilmesi için ise Türkiye'nin rekabet gücünü koruyup artıracak teknolojik dönüşümün sağlanması gerektiğinin altını çiziyor. Öte yandan iş gücünün gelişen teknolojiler doğrultusunda kuvvetlenmesi, yeni mevzuat altyapısının kurgulanması ve yeni teşvik sistemlerinin hayata geçirilmesinin önemine dikkat çeken sektör temsilcilerine göre lojistik altyapısının güçlendirilmesi ve dış ticareti kolaylaştırıcı süreç iyileştirmeleriyle Türkiye'nin küresel pazarlardaki rekabet gücü artacak.

Teşviklerle sektörün Ar-Ge çalışmaları arttı

Teknoloji kullanımı ile katma değerini üst seviyede olduğu sektörler arasında yer alan otomotiv endüstrisinde, Ar-Ge çalışmaları hayati önem taşıyor. Üretim kalitesi, teknoloji ve tasarım bakımından küresel pazarlarda rekabet edebilecek yetkinlikte olan Türkiye otomotiv endüstrisi, son 10 yılda Ar-Ge'ye dayalı çalışmalarına hız verdi. Bugün itibarıyla Türkiye'deki özel sektör Ar-Ge kapasitesinin; adet, tam zamanlı

Ar-Ge personeli sayısı ve Ar-Ge harcamaları bakımından önemli bir kısmının otomotiv sanayiinde olduğuna dikkat çeken sektör temsilcileri, geliştirme projelerine verilen Ar-Ge desteğinin geri dönüşünün de yüksek olduğunu

söylüyor. Ar-Ge merkezi teşvikleri ile son 10 yılda otomotiv sanayiinin Ar-Ge alanındaki çalışmalarının büyük hız kazandığını belirten uzmanlar, mevzuat kapsamında sağlanan teşviklerle otomotiv sanayiinde Ar-Ge alanında önemli bir bilgi birikimi ve insan gücü potansiyelinin oluştuğunu vurguluyor. Küresel seviyede teknoloji gelişimi ve müşteri beklentilerine paralel olarak, ulaşım ve hareketliliğin hızla geliştiği son dönemde, araçların ve hizmetlerin kullanıcılara verimli çözümler sunmasının bir zorunluluk haline geldiğini kaydeden sektör temsilcilerine göre, yenilik ve gelişmelerin sağlanması adına Ar-Ge faaliyetleri kritik önem taşıyor.

Otomotivde ihracat rekoru kırdı

Diğer yandan otomotivde Ocak-Kasım döneminde yüzde 12 artışla 29 milyar dolarlık ihracat yapıldı, böylece 2018'in bitmesine bir ay kala rekor geldi.

Uludağ Otomotiv Endüstrisi İhracatçıları Birliği (OİB) verilerine göre, Kasım'da yüzde 5 artışla 2 milyar 769 milyon dolar ihracat gerçekleştiren otomotiv sektörü, böylece bugüne kadarki en yüksek Kasım ayı ihracatına ulaştı.

Türkiye'nin ihracat lideri sektör, bu yılın Ocak-Kasım döneminde ise geçen yılın aynı dönemine kıyasla yüzde 12 artışla 29.1 milyar dolar dış satıma ulaştı. Böylece 2017 yılına ait 28.5 milyar dolarlık ihracat rakamı 2018'in bitmesine bir ay kala aşılmış oldu ve yıllık bazda rekor geldi.

En hızlı otobüs-minibüs ihracatı büyüdü

Kasım ayı rakamlarına ürün grupları bazında bakıldığında; otomotiv yan sanayi ihracatı yüzde 1 artarak 915 milyon dolar olurken, binek otomobil ihracatı yüzde

Yıllar itibarıyla Türkiye'nin Ticari Araç İhracatı (Adet)

Segmentler	2016	2017	2018*
Kamyonet	347.949	350.108	278.901
Minibüs	34.790	45.794	32.450
Toplam (Hafif ticari)	382.739	395.902	311.351
Midibüs	915	710	577
Otobüs	6.498	7.028	5.302
Kamyon	5.521	7.800	10.195
Toplam (Ağır ticari)	12.934	15.538	16.074
Genel toplam	395.673	411.440	327.425

Kaynak: OSD
(*) 2018 yılı Ocak-Eylül dönemi

2 artışla 1 milyar 101 milyon dolar, eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar ihracatı yüzde 5 azalışla 448 milyon dolar ve otobüs-minibüs-midibüs ihracatı yüzde 29 artışla 175 milyon dolar olarak gerçekleşti.

Ülke bazında bakıldığında en büyük pazar olan Almanya'ya ihracat Kasım'da yüzde 9 artışla 410 milyon dolar oldu. Kasım ayında Fransa'ya ihracat yüzde 3 azalarak 256 milyon dolara gerilerken,

İtalya'ya ihracat da yüzde 13 düşüşle 246 milyon dolar olarak gerçekleşti.

Yine önemli pazarlardan İspanya'ya yüzde 25, Slovenya'ya yüzde 43, Romanya'ya yüzde 35, Hollanda'ya yüzde 14 ihracat artışı yaşanırken; ABD'de yüzde 22, İsrail'de yüzde 50 ve İran'da yüzde 88 düşüş kaydedildi.

"Küçülmeye dört faktör sebep oldu"

Öte yandan KPMG Türkiye tarafından hazırlanan ve faiz ve kur değişimlerinin Türkiye otomotiv pazarına etkisinin incelendiği raporda, Türkiye otomotiv pazarının 2015 ve 2016 yılında 1 milyon adetlik satış rakamına ulaştıktan sonra daralma sürecine girdiğine dikkat çekildi.

2018 Mayıs ayından bu yana sürekli daralan pazarın 2017 Mayıs-Eylül dönemi ile karşılaştırıldığında adet bazında yüzde 41'lik daralma yaşandığı belirtilen raporda, bunun son dört yılın en düşük seviyesi olduğuna işaret edildi.

Rapora göre 2019 yılında pazarın küçülmeye devam etmesi, 2020 yılında ise tekrar büyüme trendine girmesi beklenirken; pazarın yeniden 1 milyon adedin üzerine ise ancak 2023 yılında çıkması bekleniyor.

KPMG tahminine göre Türkiye otomotiv pazarı 2025 yılında ise 1.2 milyon adetlik satış ile rekor kıracak.

Türkiye'de tarihsel olarak otomotiv pazarının seyri incelendiğinde daralmaya dört ana faktörün sebep olduğunu belirten KPMG Türkiye Strateji Bölüm Başkanı Serkan Ercin, bunları ÖTV oranları, Euro/TL kuru, taşıt kredi faizleri ve harcanabilir gelir düzeyi olarak sıraladı.

Pazarın yeniden 1 milyon adedin üzerine ancak 2023'te çıkmasının beklendiğini ifade eden Ercin, pazarın 2018 ve 2019'da yaşayacak olası daralmanın sonuçlarının hafifletilmesi ve önümüzdeki dönemde bu tür sert dalgalanmaların önüne geçilmesi için iki öneride bulduklarını söyledi.

“OTOMOTİVDE AR-GE DESTEKLERİNİN SÜRDÜRÜLMESİ HAYATİ ÖNEMDE”

Haydar YENİGÜN
Otomotiv Sanayii Derneği (OSD)
Yönetim Kurulu Başkanı

Global ticari hareketliliğin önemli bir göstergesi ve parçası olan ticari araç pazarı, küresel ekonominin gelişimine paralel olarak büyümeye devam edecek. Son yıllarda yaşanan küresel değişimin hızı her sektörü belirli ölçülerde etkiler duruma geldi. Küresel ekonomi için en önemli sanayilerden biri olan otomotiv, söz konusu dönüşüm sürecinden en çok etkilenen sektörlerden biri. Önemli meydan okumaların söz konusu olduğu otomotiv sanayiinde; iklim değişikliği, hava kalitesi ve enerji verimliliği ile emisyonlar gibi çevresel etmenlerin yanı sıra bağlantılı araçlar, otonom araçlar, akıllı hareketlilik ve dijital dönüşüm; iş ortamını değiştiren faktörler arasında yer alıyor. Tüm bunlara, yeni teknolojik gelişmelere adapte olabilmek adına bugüne kadar alışık olunmayan büyüklükte yatırım gereksinimi ekleniyor. Artık araç parçaları denildiğinde akla elektrik motoru, batarya, yazılım ve elektronik sistemler, bağlantılı araçlar ve yeni nesil malzemeler geliyor. Şarj altyapıları, yeni ürün platformları, sanayide dijital dönüşümün getirdiği bağlantılı fabrikalar ve süreç yönetimi öne çıkıyor. Araçlar ve fabrikalar dijitalleşirken, iş gücünün niteli-

Ar-Ge merkezi teşvikleri ile son 10 yılda otomotiv sanayiinin Ar-Ge alanındaki çalışmaları büyük hız kazandı. Mevzuat kapsamında sağlanan teşvikler ile otomotiv sanayiinde Ar-Ge alanında önemli bir bilgi birikimi ve insan gücü potansiyeli gelişti.

ğinin de bu dönüşüme ayak uyduracak şekilde eğitilmesi öne çıkan diğer bir unsur.

Türkiye otomotiv sanayiinin sürdürülebilir rekabetçiliğini sağlayabilmesi için stratejik bir bakış açısıyla söz konusu gelişmeleri doğru analiz etmesi, gerekli önlemleri vaktinde alabilmesi ve en önemlisi de bu süreci otomotivin tüm paydaşlarıyla birlikte koordinasyon içinde yönetebilmesi büyük önem taşıyor. Öte yandan mevcut yatırımların korunması ve yeni yatırımların çekilmesi için; değişen otomotiv ekosistemi içinde Türkiye'nin rekabet gücünü koruyacak teknolojik dönüşümünü sağlaması, iş gücünün gelişen teknolojiler doğrultusunda kuvvetlenmesi, yeni mevzuat altyapısının kurgulanması ve yeni teşvik sistemlerinin hayata geçirilmesi kritik önem taşıyor.

“Ar-Ge çalışmaları hız kazandı”

Ayrıca lojistik altyapısının güçlendirilmesi ve dış ticareti kolaylaştırıcı süreç iyileştirmeleriyle rekabetçiliğimizi koruyup kuvvetlendirebileceğiz. Özetle; artık oyunun kuralları değişti. Doğru strateji, doğru zamanlama, doğru kaynak kullanımı ve koordinasyon ile hareket eden ülkeler bu yarışta varlığını sürdürmeye devam edecek.

Bu kapsamda OSD olarak gerek kamu kurumları gerekse paydaş STK'lar ile koordinasyon içinde çalışmalarımıza devam ediyoruz.

Türkiye'deki özel sektör Ar-Ge kapasitesinin önemli bir kısmını otomotiv sanayii oluşturuyor. Bunu Ar-Ge merkezlerinin adeta, tam zamanlı Ar-Ge personeli ve Ar-Ge harcamalarında görmek mümkün. Ekonomik göstergeler ve ticarileşme potansiyeli olan bilimsel birikim açısından bakıldığında, sektördeki geliştirme projelerine verilen Ar-Ge desteğinin topluma geri dönüşü çok yüksek. Ar-Ge merkezi teşvikleri ile son 10

yılda otomotiv sanayiinin Ar-Ge alanındaki çalışmaları büyük hız kazandı ve mevzuat kapsamında sağlanan teşvikler ile otomotiv sanayiinde Ar-Ge alanında önemli bir bilgi birikimi ve insan gücü potansiyeli gelişti. Küresel seviyede teknoloji gelişimi ve müşteri beklentilerine paralel olarak, ulaşım ve hareketliliğin hızla geliştiği bu son dönemde araçların ve hizmetlerin kullanıcılara verimli çözümler sunması bir zorunluluk haline geldi. Küresel gelişmelerin takip edilmesi, yeni teknolojiler geliştirilmesi, verimlilik, güvenlik ve çevre konularında sürekli yenilik ve gelişmenin teminat ve önemli kilit noktasını Ar-Ge faaliyetleri oluşturuyor.

Otomotiv sanayiinin rekabetçiliği için en önemli konulardan bir diğeri olan teknik mevzuat konusunda; tüketici menfaatinin ödün vermeksizin, yerli üretimin sürdürülebilir rekabetçiliği çerçevesinde teknik mevzuat konularının ele alınarak karara bağlanması otomotiv sanayiinin konumu ve gelişmesinin teminat altına alınması açısından kritik öneme sahip.

“Yakın işbirliği büyük önem taşıyor”

Bu çerçevede, AB'deki örneklerinde olduğu gibi mevzuat geçişlerinde sınav üretiminin sürdürülebilirliği ve kamu menfaati ile teknolojik sınırlar arasında hassas bir denge izlenerek 'akıllı regülasyonlar' geliştirilmesi konusunda kamunun çalışmalarını sürdürmesi sanayimiz için büyük önem taşıyor.

Son 12 yıldır Türkiye'nin ihracat lideri konumunda olan otomotiv sanayii, yurt ekonomisine sağladığı katkı ile ekonominin vazgeçilmez bir parçası haline geldi. Sanayinin ulaştığı bu konumda kamu ile sürdürmekte olduğumuz yakın işbirliği büyük önem taşıyor. Son dönemde arka arkaya devreye giren otomotiv sektörüne ilişkin tedbirler bunun en önemli örneği oldu.